

Adrià Pujol Cruells

Seixanta-sis sinofosos

H&O

Primera edició: març de 2024

© Dels textos: Adrià Pujol Cruells, 2024

Drets d'edició negociats a través d'Asterisc Agents

© D'aquesta edició:

H&O Editors

Imatge de la coberta: Julio César Pérez

Disseny de la col·lecció: Silvio García-Aguirre López-Gay

Disseny i maquetació de l'interior: Fotocomposició Gama S. L.

Correcció: Rudolf Ortega

Impressió: Arteos

ISBN: 978-84-128089-1-9

Dipòsit legal: B 3895-2024

Tots els drets reservats. Es prohibeix la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment i el lloguer o préstec públic sense l'autorització per escrit dels titulars del *copyright*, llevat de les excepcions previstes per la llei.

El banc del sinofós

Vaig néixer a Begur. L'església parroquial és dedicada a santa Reparada i a sant Pere. A la façana nord —una paret altíssima i cega— hi ha adossat un banc de pedra: llimada pel pas de tants anys i de tants culs, de naixement era rugosa i ara sembla de marbre polit. En diem, quin misteri, «es pedrís llarg», i sovint serveix de banc del sinofós.

Hauria de dir a cada plaça, però diré que a cada poble i a cada barri hi ha més d'un banc del sinofós. Hi acostumen, hi acostumaven a seure els vells a queixar-se de les malures i a rondinar. De tant en tant s'hi pot afegir, s'hi podia afegir algun jove, de la mateixa manera que hi ha joves, pocs, que juguen a la petanca amb els vells —el tòpic els titlla de joves amb l'esperit prematurament jubilat. Ja ho trobaríem. El nom de sinofós ve de la frase-crossa que serveix per inaugurar la conversa de tots aquests fantasmes.

—Si no fos pel reuma, tot això de (espai disponible) jo ho arreglava amb quatre (espai disponible).

Si de joves tenim els braços i les cames i la fantasia per modificar el món, de grans ens queden els discursos per apedaçar-lo, o per imaginar-lo diferent. De grans, encara, ens descobrim inflats d'opinions fortes, lleis i sentències que no deixen de ser el sediment de tantes claudicacions successives. Llavors, es pedrís llarg és un mirador perfecte per veure-les passar i tenir raó. Una mena de CNI des d'on espiar i avaluar les derives socials, culturals i econòmiques de la vila —de l'Univers. Escola del ressentiment, seti dels pontificadors, indret per dirimir l'ordre del present, el banc del sinofós carbura, carburava quan s'hi asseien, s'hi asseuen els homes i les dones a especular. Pot materialitzar-se en qualsevol lloc i, és clar, es desactiva quan s'aixeca la tertúlia.

Ara com ara, l'àgora digital retiraria a un colossal banc del sinofós. Ja no cal ser vell o estar malalt, per participar-hi. L'esport, la política, el canvi climàtic, les picabaralles culturals, les guerres i la immigració, qualsevol tema admet un sinofós rere un altre. Si no fos per l'àrbit, si no fos pels sonats de l'extrema dreta, si no fos pels diners que deixa el turisme, etcètera. L'aspecte principal és que les converses tinguin un toc de mundanitat absoluta, i cal, és importantíssim, que l'opinió granítica es mengi qualsevol altra forma d'enraonar. Prevaldran el maniqueisme, un tel de vehemència repatània i algun exabrupte. Enllà de l'actualitat, als sinofosos —virtuals o físics—

s'hi han d'avaluar les diendes, ara se'n diu *fakes*, in extenso. I s'hi ha de constatar la incongruència general, progressiva, de la nostra presència al planeta. La contradicció, palesa, que l'únic mamífer capaç de donar un sentit a les coses, vet-ho aquí, no en té cap, mirat de prop. Si no fos per tantes coses, avui el nom de Reparada es continuaria posant, naturalment, a les begurenques de nou encuny.

Finalment, el banc del sinofós més quotidià el tenim cadascú al cap. Es pot dir que ens hi passem mitja vida asseguts. Si no tingués fills, ara faria allò. Si en tingués, faria allò altre. Si no fos per la hipoteca, demà diria al director que és un savitasses i me n'aniria de la feina. Si no fos que perdria prestigi a les xarxes socials, exposaria per què crec que els immigrants són una xacra. Si no fos per la vergonya que m'agafaria, m'apuntaria a pilates. Si us lleu, seieu al meu costat. Ens esplaïaríem. Us dono la benvinguda al meu banc del sinofós —es podria dir *el banc de l'on anirem a parar*. Menys reumàtic que el dels vells, més llimat que no pas el del jovent, el meu sinofosisme tan sols és una manera de pensar i tirar, estàndard, petitburgesa, força permeable, mortal.

1. Els homes

Tret de l'estiu, que el país és ple com un ou, de vegades esmorzo de forquilla en un restaurant de caçadors. No diré quin. Entre setmana hi van els treballadors itinerants més espavilats. No s'hi entretenen gaire, però en surten amb una cara lluminosa i un punt envermellida —al contrari dels del croissant i cafè amb llet a peu dret, que fan la cara més trista del món laboral.

De caçadors no n'hi he vist mai cap.

Els caps de setmana és tota una altra cosa. S'hi apleguen els de les colles que van amb bicicleta o amb motos de cros. Pel fet que sovint m'hi entaulo el primer, els vaig veient venir. Apartat, en un racó, el restaurant té vistes a les muntanyes i a una carretera secundària. De lluny, sembla una premonició o un avís de tempesta, se senten els motors. Aviat arribarà un eixam de màquines de gran cilindrada, d'homes disfressats a cavall. Després, proporcional a la tracció, l'estol de ciclistes amb malles i sacsons empresonats.

Descavalquen. Es punxen entre ells, riuen i demanen què hi ha. Viandes, embotits, una mica de paisatge (és l'amanida), vi i graciosa. S'hi estan un parell d'hores, de tant en tant fins al pic del migdia. Acabats els cafès i els aiguardents, s'acomiaten enmig d'una cridòria i d'una sorollada considerables. La mitjana d'edat ronda la seixantena. Per les bromes i els comentaris, n'hi posaries una vintena llarga. Són racistes, misògins, reaccionaris, de llengua bruta, divertidament carcamals. Si no fos pels moros, rai. Si no fos per les tonteries de les dones, vaja. Aquests de la CUP, quins uns.

Es posen sobrenoms pejoratius (l'Ictus, en Pròstata, l'Imbècil) i se'ls etziben sense parar, com les criatures quan volen fer empenyar un congènere. I se'n van. Rere seu hi queda una mena de camp de batalla de la vella masculinitat —diuen— en vies d'extinció. Les taules i els cendrers, un poema. El silenci posterior, quin bàlsam. De veritats sobre el funcionament del món, un cabàs, o cap ni una, segons per on s'agafi. Res de matisos i una pedregada de sinofosos, tan fressats per la solitud dels homes de matrimoni mort i el fetsge a passeig.

2. La tramuntana

M'han encarregat que sigui el comissari d'un espai dedicat al vi, en un poble de l'Alt Empordà, a la ratlla de la frontera catalanocatalana —que diria el meu amic Joan-Daniel Bezsonoff. Mig museu, mig centre d'interpretació, disposem d'un antic celler, formidable, per exposar-hi peces i per trenar-hi un discurs encomiàstic. De la mateixa manera que tot té una novel·la, qualsevol cosa té un museu en potència. Fer un museu és una feina engrescadora. Museu de les cloïsses. De l'amistat. Del fum.

Hi som, reunits, a la gran nau deserta, la munió que l'hem de tirar endavant, dissenyadors, industrials, arquitectes, regidors municipals i experts en el món del vi. Hi ha un publicista que ningú no recorda haver contractat.

En casos com aquest, si el comissari no té prou autoritat, el que se'n diu la *pluja d'idees* pot desembocar en una *tempesta de collonades*, i jo, d'autoritat, en tinc més aviat poca, generalment, entenguí's.

Pensem els àmbits del museu entre tots. S'hi ha de parlar de la terra i de la gent, de la vinya i de la cultura, tan arrelada, del vi. Com que som a l'Empordà, enmig de la conversa hi surt, vet aquí la maledicció, el tema de la tramuntana. Un dels congregats vol que el futur visitant senti la potència del vent tradicionalment comarcal. Proposa la instal·lació d'un, en diu, *túnel del vent*.

—Si no fos per la tramuntana, en aquí tot seria diferent, i ho hem de fer notar.

La frase és buida com un pou sec, un sinofós insubstancialment fixat. Quin amulet, la tramuntana. L'animat planteja, en concret, l'adquisició d'un d'aquells simuladors de paracaigudisme, una espècie d'atracció en la qual pots flotar gràcies a una turbina ciclòpia, com si volessis, i hi afegeix, de propina, que podríem trabucar el fòtil en un cantó de la nau.

S'ha fet un silenci mantegós. Ha passat un àngel. Una cohort sencera, si vull ser precís. Més d'un ens hem imaginat els visitants amuntegats contra la paret, o arrossegats d'una punta a l'altra, com les fulles de tardor quan bufa el vent. Els turistes desllorigats, luxacions, i més d'un hem pensat en l'assegurança, impossible, d'altra banda, d'afegir a la partida econòmica del projecte. El de la idea coneix l'empresari que en fa anar un, de giny així, a Empuriabrava, arribat el cas, diu.

—Si ha de disparar el pressupost, que ho entendria, almenys hi podem posar quatre ventiladors domèstics —ha puntuat, un cop escrutades nostres cares.

3. Les aparences

Un cop l'any, miro de quedar amb el mossèn del poble on hi tinc el que la gent, no ho entenc, en diu la segona residència —jo hi visc coses que a la teòrica primera no. Prevere de la Diòcesi de Girona, l'any 2017 el van nomenar rector, s'ha d'agafar aire, de Cruïlles, Fontclara, Monells, Palau-sator, Sant Cebrià de Lledó, Sant Feliu de Boada i Sant Sadurní de l'Heura. No gaire més gran que jo. També fa de professor de sociologia a la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna – Universitat Ramon Llull, i dirigeix la revista *Qüestions de Vida Cristiana*, editada per la Fundació Joan Maragall, de la qual n'és patró. El mossèn és un polifacètic, d'afegitó, perquè forma part del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa de la Generalitat de Catalunya, enllà de coordinar diverses publicacions sobre espiritualitat, moviments socials, etcètera. Té poc temps lliure, l'ofici crec que no distingeix l'oci del negoci, però de tard en lluny també caça espàrrecs i se'n va a nedar en marc.

L'última vegada que el vaig veure feia fred. Vam esmorzar, discretament, prop d'una de les parròquies de la seva incumbència. El mossèn és un bon conversaire, erudit i calmos. Vam parlar del Llibre de Job i del neoruralisme, del gust de les tomates i de la velocitat —això últim, en abstracte.

Acostumat a visitar pagesos i masos una mica recòndits, aquell dia el mossèn havia d'anar Gavarres endins. Se li feia tard i ens vam haver de dir adeu. Abans, però, li vaig demanar per què anava amb un cotxe tan poc de muntanya, un utilitari minúscul, de rodes primes i d'alçada irrisòria —un cotxe de nyigui-nyogui. Les pistes gavarrenques, hi ha trams que més aviat són tarteres. Era el cotxe menys escaient possible. Ell em va contestar que un mossèn no podia tenir un cotxe més bo, o més aparatós, que el cotxe d'un feligrès —i el feligrès és eternament potencial. Aquell utilitari escarransit generava confiança entre els parroquians.

—Veient-te venir, des de la finestra de la cuina del mas, ja saben que d'un auto com el meu no en pot baixar res d'arrogant, ningú que els enganyi, cap curandero i, el més important, cap inquisidor. Si no fos per aquest aspecte, com la roba senzilla que porto, no em deixarien passar de l'era.

Jo em vaig mirar el meu cotxe i la roba que m'havia posat aquell dia. A mi em dispararien un tret d'escopeta, vaig deduir, abans de poder descordar-me el cinturó de seguretat.

4. L'anglès

Soc un negat a l'hora d'enraonar fent servir idiomes que no siguin el català i, en segon lloc, el castellà. En canvi, em defenso molt bé a l'hora de llegir en altres llengües i, si s'escau, de traduir textos estrangers al català i al castellà. Per damunt de tot, els traductors hem de conèixer a fons l'idioma d'arribada, el nostre, la mare.

Escric i tradueixo, bàsicament. La fatalitat, per dir-ho d'alguna manera, ha volgut que alguns llibres meus s'hagin traduït al francès, a l'alemany i a l'anglès. En aquesta direcció, han passat dues coses. Els editors francesos m'han convidat a presentar els llibres a casa seu, donant per descomptat que parlo —perquè el tradueixo— un francès esvelt i eficaç. D'aquest idioma endimoniât en conec gairebé tots els plecs. En directe, però, la llengua se'm cargola i semblo, o el parlo, com un cambrer granellut de la Costa Brava. En relació amb l'anglès, es dona per fet que tothom el remena, oimés els escriptors, i el fiasco ha estat olímpic. Els alemanys ja saben que